

SISTEM ZBIRK PROSTORSKIH PODATKOV

Tomaž Petek

UVOD

Zakon o urejanju prostora (v nadaljevanju ZUreP-1) je v svojem petem delu opredelil področje Sistema zbirk prostorskih podatkov. ZUreP-1 določa, da za potrebe spremljanja stanja na področju urejanja prostora vodijo država in občine sistem zbirk prostorskih podatkov, ki je opisan kot sistem priprave, zbiranja in vzdrževanja zbirke podatkov s področja *prostorskega načrtovanja in drugih zadev urejanja prostora*. Nosilci urejanja prostora (državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil), ki odločajo ali soodločajo o zadevah s področja urejanja prostora, so dolžni med seboj izmenjevati podatke in Ministrstvu za okolje, prostor in energijo posredovati akte in druge predpise v predpisani obliki. Sistem tvorijo medsebojno primerljive in povezljive zbirke geodetskih, evidenčnih in drugih podatkov, usklajenih s statističnimi zbirkami podatkov. Vsebinsko, način vodenja, povezljivost in pogoje za računalniški dostop ter izdajanje podatkov iz zbirke, vključenih v sistem, predpiše minister v podrobnejšem navodilu.

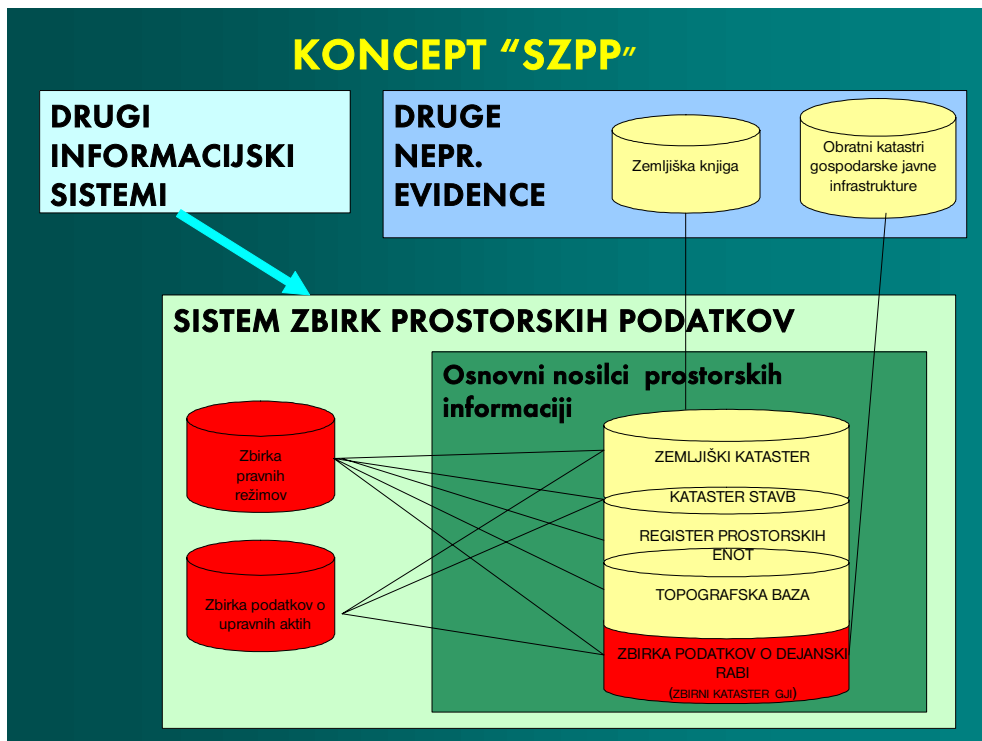
Vodenje sistema zbirk prostorskih podatkov je torej integralni del procesa urejanja prostora. Ministrstvo za okolje, prostor in energijo je zadolženo za koordinacijo delovanja sistema zbirke prostorskih podatkov, ki bo skupaj z nepremičninskimi evidencami tvoril osnovo prostorskega informacijskega sistema. Med cilji ZUrePa-1 tako lahko najdemo zapisano tudi zagotavljanje dostopnosti in preglednosti prostorskih aktov ter režimov urejanja prostora za posamezno zemljišče.

Glede na trenutno stanje, ko se relevantna dejstva oblikujejo in sprejemajo v različnih aktih oziroma vodijo v različnih evidencah in zbirkah podatkov, je treba s pomočjo sodobne tehnologije vzpostaviti celovit in povezan sistem zbiranja in vodenja podatkov v zvezi z urejanjem prostora. Tako zasnovan sistem bo služil tako izvajanju upravnih in inšpekcijskih nalog kot tudi informiranju zainteresirane javnosti o režimih urejanja prostora.

Uvedba vse višje stopnje informatizacije v delovanje javne uprave je tudi na področju prostorskih podatkov omogočila kakovostno zagotavljanje javnega servisa ter daje pogoje za racionalizacijo njenega delovanja. To se kaže zlasti v možnosti enostavnega razpolaganja s potrebno količino podatkov za odločanje, možnosti spremljanja posledic odločitev ter enostavnega in doslednejšega izvajanja nadzora nad spoštovanjem predpisov.

CILJI SISTEMA IN POSAMEZNIH ZBIRK PROSTORSKIH PODATKOV

Z vzpostavitvijo sistema zbirk prostorskih podatkov želimo preseči delovanje znotraj posameznih lastnih vrtičkov, ko vsak nosilec postopkov urejanja prostora gradi lastno in do okolja izolirano zbirko prostorskih podatkov. Osnovno načelo sistema zbirk je vzpostaviti stanje, ko bodo posamezne zbirke prostorskih podatkov med seboj funkcionalno povezane, vsak posamezen akter pa bo skrbel zgolj za svoje podatke in jih po vnaprej dogovorjenem sistemu ponudil v uporabo drugim uporabnikom. To lahko dosežemo samo s sistemom medsebojno povezanih zbirk prostorskih podatkov. Sistem zbirk prostorskih podatkov je dogovorjen nabor pravil, ki ga morajo upoštevati vse zbirke prostorskih podatkov, vključene v sistem zbirk. Pravila opredeljujejo načine geolociranja, načine atribuiranja podatkov, opis kakovosti, javnost in dostopnost podatkov in druge skupne funkcije. Upoštevanje pravil bo omogočilo nemoteno izmenjavo podatkov in medsebojno povezovanje posameznih zbirk prostorskih podatkov, vključenih v sistem zbirk.

Delovanje zbirke podatkov o upravnih aktih je zasnovano po načelu enkratnega vnosa podatkov, kar bo po ustrezni prilagoditvi programske opreme pomenilo praktično v celoti avtomatiziran zajem podatkov za potrebe vodenja te zbirke, tako da vnos podatkov v to zbirko ne bo predstavljal dodatne delovne obremenitve upravnih delavcev. Sodimo, da bo ta zbirka tudi ustrezen pripomoček upravnim organom pri posredovanju informacij javnega značaja, saj se po izkušnjah pristojne službe v ministrstvu velik del povpraševanja državljanov nanaša na samo dejstvo obstoja ustreznega posamičnega upravnega akta v zvezi z zadevami urejanja prostora. V skladu z opisanimi cilji bo

zbirka podatkov o upravnih aktih izpolnjevala najmanj naslednje funkcije:

- celovit prikaz upravnih aktov v zvezi z gradnjo v povezavi z nepremičninskimi evidencami,
- geokodirana povezava statistik v zvezi z upravnimi akti,
- spremljanje dejanskega stanja s strani lokalnih skupnosti,
- pomoč pri usklajenem delovanju upravnih in inšpekcijskih organov,
- v okviru podatkovnih modelov osnovna izhodišča za tehnično usklajevanje posameznih zbirk podatkov.

Namen vzpostavitve zbirke podatkov pravnih režimov je evidentiranje pravnih režimov ter preko vzpostavljene evidence zagotavljanje podpore delovnim procesom, ki so od zbirke pravnih režimov odvisni ali pa jo potrebujejo. Vzpostavljena zbirka pravnih režimov bo podprla delovne procese v postopkih prostorskega načrtovanja (priprave in spremembe prostorskih aktov na vseh nivojih) in spremljanja stanja v prostoru. Podatki iz zbirke so povezljivi z nepremičninskimi evidencami. Pravni režim se v skladu z določbami zakona prikazuje v zemljiškem katastru, kar pomeni, da je informacije o pravnih režimih mogoče pregledovati in pridobivati tudi po kriteriju iskanja po lokaciji parcele, na katero se pravni režim nanaša, kar bistveno prispeva k večji preglednosti nad urejanjem prostora in omogoča dosledno upoštevanje pravnih dejstev pri planiranju, načrtovanju in nadzoru nad dogajanjem v prostoru.

V skladu z določbami ZUreP-1 in Zakona o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot (ZENDMPE) bo Geodetska uprava RS vodila zbirko podatkov o dejanski rabi, v kateri bodo evidentirani podatki o osnovnih vrstah dejanske rabe zemljišč, in sicer za kmetijska zemljišča, gozdna zemljišča, vodna zemljišča, neplodna zemljišča in pozidana zemljišča. Ker bodo v zbirki o dejanski rabi zemljišč zbrani podatki iz različnih virov, je treba urediti način sistematičnega usklajevanja med podatki različnih evidenc in preverjanja neskladja med podatki, vpisanimi v teh evidencah, in dejanskim stanjem na terenu. V zbirko podatkov o dejanski rabi so vključeni tudi podatki o objektih in omrežjih gospodarske javne infrastrukture. Podatki se vodijo v katastru gospodarske javne infrastrukture, katerega vodenje zagotavljajo občine in ministrstva, v katerih delovna področja spadajo posamezni objekti in omrežja gospodarske javne infrastrukture. V zbirki podatkov o dejanski rabi prostora se vodijo zbirni podatki iz katastrov gospodarske javne infrastrukture, ki jih zagotavljajo občine in ministrstva, v katerih delovno področje spada posamezen objekt ali omrežje gospodarske javne infrastrukture.

VSEBINA POSAMEZNIH PODZAKONSKIH PREDPISOV

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo je v skladu z določbami 147., 149., 150., 151. in 152. člena ZUrePa-1 doslej pripravilo in objavilo naslednje podzakonske akte, ki podrobneje urejajo vsebino in način vodenja sistema zbirk prostorskih podatkov:

- Navodilo o vsebini in načinu vodenja sistema zbirk prostorskih podatkov (Uradni list RS, št. 123-5258/2003, stran 16870);
- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja zbirke podatkov o dejanski rabi prostora (Uradni list RS, št. 9-415/2004, stran 1052);

- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja zbirke podatkov o upravnih aktih (Uradni list RS, št. 13/2004, stran 1288);
- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja zbirke pravnih režimov (Uradni list RS, št.).

V nadaljevanju so povzete nekatere ključne značilnosti posameznih podzakonskih aktov.

Sistem zbirk prostorskih podatkov

Navodilo o vsebini in načinu vodenja sistema zbirk prostorskih podatkov določa vsebino in način vodenja sistema zbirk prostorskih podatkov, povezljivost prostorskih podatkov ter pogoje za računalniški dostop do zbirk podatkov in pogoje za izdajanje podatkov iz njih.

V sistem zbirk podatkov se povezujejo zbirka podatkov o upravnih aktih, zbirka pravnih režimov, zbirka podatkov o dejanski rabi prostora in druge zbirke podatkov v zvezi z urejanjem prostora, ki so določene z zakoni, ki urejajo področje evidentiranja nepremičnin ter urejanja prostora, ali z odlokom lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: zbirka podatkov) in izpolnjujejo pogoje za povezovanje po tem navodilu. Vsebina in način vodenja zbirk podatkov, ki se povezujejo v sistem zbirk podatkov, je urejena s predpisi, ki jih za zbirko podatkov izda pristojni organ. Sistem zbirk podatkov je povezljiv z zbirkami geodetskih podatkov in usklajen s statističnimi zbirkami podatkov.

Sistem zbirk podatkov vodi ministrstvo, pristojno za prostor. Vključitev zbirke podatkov v sistem zbirk podatkov se izvede pod pogojema, da je zbirka podatkov:

- povezljiva z drugimi zbirkami podatkov in
- vpisana v katalogu zbirk podatkov.

V sistemu zbirk podatkov se podatki povezujejo na enega izmed naslednjih načinov:

- preko *geolokacije*, tako da so prostorski podatki locirani kot točke, linije ali poligoni s horizontalnimi koordinatami v državnem koordinatnem sistemu in je natančnost določitve horizontalnega položaja določena kot trikratna vrednost srednjega pogreška določitve, ki je uporabljena za določitev horizontalnih koordinat točk, lomov in vozlišč linij ali lomov poligonov.
- z določitvijo *povezovalnih identifikacijskih oznak* nepremičnin in prostorskih enot, tako da se kot povezovalna identifikacijska oznaka določi ena ali več identifikacijskih oznak, in sicer:
  - identifikacijska oznaka zemljiške parcele iz zemljiškega katastra,
  - identifikacijska številka stavbe iz katastra stavb,
  - identifikacijska številka dela stavbe iz katastra stavb,
  - identifikacijska številka prostorske enote iz registra prostorskih enot,
  - naslov stavbe iz registra prostorskih enot,
  - identifikacijska številka omrežja gospodarske javne infrastrukture iz zbirke podatkov o dejanski rabi prostora,
  - identifikacijska številka objekta gospodarske javne infrastrukture iz zbirke podatkov o dejanski rabi prostora,

- druga identifikacijska oznaka, ki jo določi predpis, ki ureja zbirko podatkov oziroma
- kot *gostujoči podatek* v zemljiškem katastru in katastru stavb pod pogoji in na način, ki ga določa zakon, ki ureja evidentiranje nepremičnin.

O zbirkah podatkov, ki se povezujejo v sistem zbirk podatkov, vodi Geodetska uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: geodetska uprava) katalog zbirk podatkov. Katalog zbirk podatkov vsebuje opise zbirk podatkov, kot jih opredeljuje navodilo. Katalog zbirk podatkov vodi geodetska uprava v digitalni obliki in je javno dostopen na njeni spletni strani. Vpis v katalog zbirk podatkov opravi geodetska uprava na podlagi prijave upravljavca zbirke podatkov. Prijava mora vsebovati izjavo upravljavca zbirke podatkov, da je zbirka podatkov povezljiva z drugimi zbirkami podatkov na način, kot ga določa navodilo in opis zbirke podatkov. Obliko in izmenjevalne formate opisa zbirk podatkov objavi geodetska uprava na svojih spletnih straneh. Geodetska uprava vpiše zbirko podatkov v katalog zbirk podatkov na podlagi podatkov iz prijave in ji določi šifro zbirke podatkov. O spremembah podatkov v katalogu zbirk podatkov geodetska uprava obvesti vse upravljavce zbirk podatkov, ki so povezane v sistem zbirk podatkov.

Uporabnikom bodo dostopne zbirke podatkov, ki so povezane v sistem zbirk podatkov, preko računalniškega omrežja pod pogoji, kot jih določijo upravljavci zbirk podatkov. Pogoji za dostop bodo objavljeni na spletnih straneh upravljavcev zbirk podatkov. Podatki iz zbirk podatkov, ki so povezane v sistem zbirk podatkov, so javni, razen če zakon ali podzakonski predpis, ki ureja izdajanje podatkov iz posamezne zbirke, ne določajo drugače. Podatki iz zbirk podatkov, ki so povezane v sistem zbirk podatkov, se izdajajo v skladu s predpisi, ki urejajo izdajanje podatkov in veljajo za podatke vodene v posameznih zbirkah podatkov. Vpogledi v podatke iz zbirk podatkov, ki so povezane v sistem zbirk podatkov, so za uporabnike brezplačni.

Zbirka podatkov o upravnih aktih

Pravilnik podrobneje določa vsebino in način vodenja zbirke podatkov o upravnih aktih (v nadaljnjem besedilu: zbirka upravnih aktov), povezljivost podatkov in dostop do zbirke upravnih aktov.

V zbirki upravnih aktov se vodijo podatki o upravnih aktih, ki se izdajajo na podlagi predpisov s področja urejanja prostora in graditve objektov ter imajo značaj posamičnih upravnih aktov (v nadaljnjem besedilu: upravni akti). Upravni akti se glede na vsebino v zbirki upravnih aktov vodijo po naslednjih skupinah:

- posamični upravni akti o ureditvah, ukrepih in omejitvah v prostoru;
- gradbeno dovoljenje;
- uporabno dovoljenje;
- upravni akti, izdani v inšpekcijskem postopku.

O upravnem aktu se v zbirki upravnih aktov vodijo naslednji podatki:

- enolična identifikacija upravnega akta;
- vrsta upravnega akta;

- podatki o nepremičninah, na katere se upravni akt nanaša;
- naziv organa, ki je izdal upravni akt;
- šifra dokumenta oziroma šifra zadeve, ki jo je določil organ, ki je izdal upravni akt, in datum izdaje upravnega akta;
- zaznamba dokončnosti oziroma pravnomočnosti upravnega akta ter zaznamba morebitne razveljavitve, odprave oziroma ničnosti tega akta, v primeru inšpekcijskih ukrepov pa tudi zaznamba morebitne ustavitve postopka.

Poleg naštetih podatkov se za gradbeno dovoljenje in upravni akt, izdan v inšpekcijskem postopku, vodi tudi podatek o vrsti objekta v skladu s predpisi, ki urejajo klasifikacijo vrst objektov. Za uporabno dovoljenje se vodi tudi podatek o gradbenem dovoljenju, ki je podlaga za njegovo izdajo. Podatki o upravnih aktih, s katerimi se delno odloča oziroma spreminja, podaljšuje ali dopolnjuje izdani upravni akt, se vodijo na način, ki omogoča medsebojno povezavo.

Vrsta upravnega akta se označi s šifro vrste upravnega akta, ki jih objavi ministrstvo za prostor na svojih spletnih straneh. Podatki o nepremičninah, na katere se upravni akt nanaša, so identifikacijske oznake nepremičnin iz zbirke podatkov o nepremičninah iz predpisov, ki urejajo področje evidentiranja nepremičnin. V zbirki upravnih aktov se posebej označi, če se upravni akt ne nanaša na celo nepremičnino.

Identifikacijske oznake o nepremičninah, na katere se upravni akt nanaša, so:

- identifikacijska oznaka zemljiške parcele iz zemljiškega katastra,
- identifikacijska številka stavbe iz katastra stavb,
- identifikacijska številka dela stavbe iz katastra stavb,
- identifikacijska številka omrežja gospodarske javne infrastrukture iz evidence dejanske rabe in
- identifikacijska številka objekta gospodarske javne infrastrukture iz evidence dejanske rabe.

Podatek o nepremičninah, na katere se upravni akt nanaša, se v zbirko upravnih aktov evidentira tako, kot je vpisan v upravnem aktu. Vzpostavi pa se tudi povezava z oznakami, ki jih ima nepremičnina v zbirki podatkov o nepremičninah v času evidentiranja.

Organ, ki je upravni akt izdal, se evidentira v zbirki upravnih aktov z enotno identifikacijsko številko, ki je enaka njegovi matični številki iz poslovnega registra Slovenije.

Zbirko upravnih aktov vodi Geodetska uprava Republike Slovenije. Podatki o upravnih aktih se vodijo kot gostujoči podatki zemljiškega katastra in katastra stavb ter katastra gospodarske javne infrastrukture, kot to določajo predpisi, ki urejajo evidentiranje nepremičnin.

Podatke o upravnem aktu iz tega pravilnika, razen podatka o enolični identifikacijski številki, posredujejo v zbirko upravnih aktov za izdajo upravnih aktov stvarno in krajevno pristojni upravni organi. Podatki o upravnem aktu se v zbirko upravnih aktov posredujejo z neposrednim prenosom podatkov iz evidence zadev in dokumentov upravnega postopka, v skladu s predpisom, ki ureja področje evidentiranja zadev in dokumentov v upravnem postopku, in sicer s pomočjo programske

opreme za vodenje evidence zadev in dokumentov v upravnem postopku, hkrati z izdajo upravnega akta.

Zbirka upravnih aktov se povezuje v sistem zbirk prostorskih podatkov pod pogoji, določenimi v predpisu, ki ureja vsebino in način vodenja sistema zbirk prostorskih podatkov.

Dostop do zbirke upravnih aktov se izvaja v skladu s predpisi, ki urejajo pogoje in način računalniškega dostopa do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot. Podatki iz zbirke upravnih aktov se izdajajo v skladu s predpisi za izdajanje podatkov, ki veljajo za podatke iz zbirk geodetskih podatkov.

Podatki o dokončnih upravnih aktih, s katerimi se spreminja dovoljeno ravnanje v prostoru, v skladu s predpisi, ki urejajo področje graditve in urejanja prostora in niso opremljeni s stopnjo zaupnosti, so javno dostopni.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se iz obsega javno dostopnih podatkov umaknejo:

- podatki o upravnih aktih, izdanih v inšpekcijskem postopku, eno leto potem, ko je postopek zaključen;
- podatki o upravnih aktih, ki jih kasnejši upravni akt nadomesti v celoti;
- podatki o upravnih aktih, ki imajo že ob izdaji upravnega akta z datumom določen rok veljavnosti, in sicer po izteku tega roka.

Dostop do podatkov, ki niso javno dostopni, je mogoč v skladu s tem pravilnikom in predpisov, ki urejajo način posredovanja informacij javnega značaja oziroma način posredovanja informacij med organi javne uprave.

Zbirka pravnih režimov

Pravilnik določa vsebino in način vodenja zbirke pravnih režimov, njeno povezljivost z drugimi zbirkami podatkov ter pogoje in način dostopa do podatkov. Določbe tega pravilnika se ne uporabljajo za področje državnih blagovnih rezerv.

V zbirki pravnih režimov se vodijo:

- podatki o prostorskih aktih in
- podatki iz drugih aktov, ki predpisujejo ureditve, ukrepe in omejitve v prostoru (v nadaljnjem besedilu: akt o pravnem režimu).

O prostorskih aktih se v zbirki pravnih režimov vodijo naslednji podatki:

- vrsta prostorskega akta,
- identifikacijska številka prostorskega akta,
- naziv prostorskega akta,
- podatki o objavi prostorskega akta,
- območja, za katera je prostorski akt sprejet,
- organ, ki je sprejel prostorski akt,

- datum začetka veljavnosti prostorskega akta,
- datum konca veljavnosti prostorskega akta,
- podatki o spremembi prostorskega akta,
- arhiv prostorskih aktov.

O aktih o pravnem režimu se v zbirki pravnih režimov vodijo naslednji podatki:

- vrsta akta o pravnem režimu,
- identifikacijska številka akta o pravnem režimu,
- naziv akta o pravnem režimu,
- podatki o objavi akta o pravnem režimu,
- območja ali nepremičnine, za katere velja akt o pravnem režimu,
- organ, ki je sprejel akt o pravnem režimu,
- datum začetka veljavnosti akta o pravnem režimu,
- datum konca veljavnosti akta o pravnem režimu,
- podatki o spremembi akta o pravnem režimu.

Vrste prostorskih aktov in aktov o pravnem režimu so objavljene na spletnih straneh ministrstva, pristojnega za urejanje prostora (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo za prostor).

Naziv prostorskega akta in naziv akta o pravnem režimu je naziv, pod katerim je akt objavljen v uradnem glasilu. Podatki o objavi prostorskega akta ali akta o pravnem režimu so podatki o uradnem glasilu, v katerem je prostorski akt ali akt o pravnem režimu objavljen, ter številka in letnica uradnega glasila.

Območje, za katero je prostorski akt sprejet, se v zbirki pravnih režimov evidentira:

- z navedbo identifikacijskih oznak prostorskih enot iz registra prostorskih enot,
- z navedbo identifikacijskih oznak zemljiških parcel iz zemljiškega katastra, ki so v celoti ali delno znotraj območja, za katerega je prostorski akt sprejet, ali
- preko geolokacije z ustreznimi topološkimi elementi (poligon, točka, linija), ki določajo območje.

Območje, na katerem velja akt o pravnem režimu, se v zbirki pravnih režimov evidentira:

- z navedbo identifikacijskih oznak prostorskih enot iz registra prostorskih enot,
- z navedbo identifikacijskih oznak zemljiških parcel iz zemljiškega katastra, ki so v celoti ali delno znotraj območja, za katerega je akt o pravnem režimu sprejet,
- preko geolokacije z ustreznimi topološkimi elementi (poligon, točka, linija), ki določajo območje.

Če se akt o pravnem režimu nanaša na nepremičnine, se te v zbirki pravnih režimov evidentirajo:

- z navedbo identifikacijskih oznak nepremičnin iz katastra stavb,
- z navedbo identifikacijske oznake omrežja ali objekta gospodarske javne infrastrukture iz

zbirke podatkov o dejanski rabi prostora ali

- preko geolokacije z ustreznimi topološkimi elementi (poligon, točka, linija), ki določajo nepremičnine, za katere velja akt o pravnem režimu.

Organ, ki je sprejel prostorski akt ali akt o pravnem režimu, je evidentiran v zbirki pravnih režimov z enotno identifikacijsko številko (matično številko) iz poslovnega registra Slovenije.

V zbirki pravnih režimov se evidentira podatek o datumu začetka veljavnosti in konca veljavnosti prostorskega akta in akta o pravnem režimu, kot izhaja iz teh aktov.

V arhivu prostorskih aktov se vodijo prostorski akti, ki veljajo na območju Republike Slovenije. V arhivu prostorskih aktov se hranijo naslednji dokumenti prostorskih aktov:

- odlok ali uredba o sprejemu prostorskega akta;
- prostorski akt;
- priloge prostorskega akta.

Oblika in izmenjevalni formati dokumentov prostorskih aktov so objavljeni na spletnih straneh ministrstva za prostor.

Zbirko pravnih režimov vodi ministrstvo, pristojno za prostor na podlagi podatkov, ki jih posredujejo pripravljavci prostorskih aktov in aktov o pravnem režimu (v nadaljnjem besedilu: pripravljavci aktov). Zbirka pravnih režimov se vodi kot centralna zbirka podatkov. V zemljiškem katastru se kot gostujoči podatki vodijo podatki o območjih ali nepremičninah, za katere velja akt o pravnem režimu.

Podatke o prostorskih aktih in aktih o pravnem režimu, ki se vodijo v zbirki pravnih režimov, posredujejo pripravljavci aktov, in sicer:

- za prostorske akte z zakonom določeni pripravljavci prostorskih aktov,
- za akte o pravnem režimu nosilci urejanja prostora ter drugi državni in občinski organi oziroma osebe z javnimi pooblastili, ki izdajajo te akte.

Podatke o prostorskih aktih in aktih o pravnem režimu ter njihovih spremembah morajo pripravljavci aktov posredovati v digitalni obliki, zapisane v obliki in v izmenjevalnem formatu, ki je objavljeno na spletnih straneh ministrstva, pristojnega za prostor. Pripravljavci aktov morajo ministrstvu, pristojnemu za prostor, posredovati podatke o prostorskih aktih in aktih o pravnem režimu, določene s tem pravilnikom, z dnem uveljavitve prostorskega akta ali akta o pravnem režimu. Če pripravljavci aktov ne posredujejo podatkov oziroma jih ne posredujejo v roku iz prejšnjega odstavka, podatke pridobi ministrstvo, pristojno za prostor, in jih evidentira v zbirki pravnih režimov.

Zbirka pravnih režimov se povezuje v sistem zbirk prostorskih podatkov pod pogoji, ki jih določa predpis, ki ureja vsebino in način vodenja sistema zbirk prostorskih podatkov.

Dostop do podatkov v zbirki pravnih režimov je javen. Podatki iz zbirke pravnih režimov se lahko izdajajo skupaj s podatki iz zbirk geodetskih podatkov. Podatki iz zbirke pravnih režimov se izdajajo v skladu s predpisi za izdajanje podatkov, ki veljajo za podatke iz zbirk geodetskih

podatkov. Ko so izpolnjene tehnične možnosti, lahko uporabniki dostopajo tudi do podatkov iz arhiva prostorskih aktov. Vpogledi v podatke, evidentirane v zbirki pravnih režimov, so za uporabnike brezplačni. Tehnične možnosti in njihovo vzdrževanje za dostop do podatkov si morajo zagotoviti uporabniki sami.

Zbirka dejanske rabe

Pravilnik določa vsebino in način vodenja zbirke podatkov o dejanski rabi prostora, način vzpostavitve in vodenja zbirnih podatkov o omrežjih in objektih gospodarske infrastrukture, način določanja identifikacijskih oznak, sestavine elaborata sprememb dejanske rabe zemljišč in elaborata sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture ter povezljivost podatkov in dostop do zbirke podatkov.

Zbirka podatkov o dejanski rabi prostora (v nadaljnjem besedilu: zbirka dejanske rabe) vsebuje podatke o *dejanski rabi prostora* in *podatke o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture*.

Podatki o dejanski rabi prostora (v nadaljnjem besedilu: podatki o dejanski rabi) so podatki o dejanski rabi zemljišč in podrobnejši podatki o dejanski rabi prostora. Podatki o dejanski rabi zemljišč se vodijo po predpisih, ki urejajo evidentiranja nepremičnin. Vodijo se v zemljiškem katastru po vrstah dejanske rabe za kmetijska zemljišča, gozdna zemljišča, vodna zemljišča, neplodna zemljišča in pozidana zemljišča. Podatki o dejanski rabi se vodijo neodvisno od mej parcel. Meje območij dejanske rabe morajo biti določene tako, da je mogoče podatke o dejanski rabi izkazovati po parcelah. Sestavni del podatkov o dejanski rabi so podrobnejši podatki o dejanski rabi prostora, iz evidenc dejanske rabe, ki jih vodijo resorna ministrstva (v nadaljnjem besedilu: zbirke podrobnejših podatkov). Podrobnejši podatki o dejanski rabi prostora so povezljivi s podatki o dejanski rabi zemljišč. Zemljišča se uvrščajo v posamezne dejanske rabe na podlagi opisov vrst podrobnejše delitve posameznih dejanskih rab iz predpisov o podrobnejši delitvi dejanske rabe, ki jih sprejmejo pristojna ministrstva.

Za posamezno območje dejanske rabe zemljišč se vodijo naslednji podatki:

- meja območja,
- vrsta dejanske rabe,
- površina območja,
- natančnost določitve meje območja,
- način določitve vrste dejanske rabe,
- povezava z zbirko podrobnejših podatkov.

Podatki o dejanski rabi zemljišč se v zemljiški kataster prevzamejo iz zbirke podrobnejših podatkov na predlog ministrstva, pristojnega za vodenje zbirke podrobnejših podatkov (v nadaljnjem besedilu: pristojno ministrstvo). Podatki o dejanski rabi zemljišč se vpišejo tudi na zahtevo lastnika oziroma uporabnika zemljišča na podlagi elaborata sprememb dejanske rabe zemljišč, ki ga izdelata geodetsko podjetje, ki ima dovoljenje za izvajanje geodetskih storitev v skladu s predpisi, ki urejajo področje geodetske dejavnosti. Geodetska uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju:

geodetska uprava) vpiše podatke o dejanski rabi zemljišč po uradni dolžnosti, kadar ugotovi, da se vpisani podatki ne ujemajo z dejanskim stanjem, in da jih pristojna ministrstva v roku treh mesecev po pisnem opozorilu niso uskladila z dejanskim stanjem. Geodetska uprava obvesti o vseh vpisih dejanske rabe zemljišč pristojno ministrstvo. Če so podatki vpisani na zahtevo lastnika parcele, geodetska uprava obvesti o vpisu tudi lastnika, če so podatki vpisani na zahtevo uporabnika parcele, pa obvesti lastnika in uporabnika parcele.

Vsaka sprememba vpisanih podatkov o dejanski rabi zemljišč se izvede na podlagi elaborata sprememb dejanske rabe zemljišč. Elaborat sprememb dejanske rabe zemljišč se izdelava v računalniški obliki. Elaborat sprememb dejanske rabe zemljišč vsebuje podatke o mejah območij in naslednje podatke:

- podatke o novih mejah območij,
- nove podatke o površini območja, vrsti dejanske rabe, podatke o natančnosti določitve meje območja in podatke o načinu določitve vrste dejanske rabe.

Kadar se spremembe podatkov o dejanski rabi zemljišč izvedejo s prevzemom podatkov iz zbirke podrobnejših podatkov, elaborat sprememb dejanske rabe zemljišč, ki ga izdelava pristojno ministrstvo, poleg prej navedenih podatkov vsebuje še podatek o zbirki podatkov, iz katere so podatki prevzeti, in podatke o upravljavcu zbirke podrobnejših podatkov. Kadar se spremembe podatkov o dejanski rabi zemljišč izvedejo na zahtevo lastnika ali uporabnika zemljišča, elaborat sprememb dejanske rabe zemljišč, ki ga izdelava geodetsko podjetje, poleg navedenih podatkov vsebuje še evidenčni list, v skladu s predpisi, ki urejajo evidentiranje nepremičnin. V evidenčnem listu so vpisani podatki geodetskega podjetja, podatki odgovornega geodeta, ki je potrdil elaborat, številka odgovornega geodeta, ki jo določi Inženirska zbornica Slovenije, ter grafični prikaz in izpis starega in novega stanja dejanske rabe zemljišča za parcele, za katere se geodetska storitev ugotovitve dejanske rabe zemljišča izvaja. Elaborat sprememb dejanske rabe zemljišč je lahko posredovan geodetski upravi neposredno prek računalniške povezave v skladu s predpisom, ki ureja pogoje in način računalniškega dostopa do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot.

O spremembah podatkov o dejanski rabi zemljišč se vodijo naslednji podatki:

- številka elaborata sprememb dejanske rabe zemljišč,
- datum vnosa podatkov,
- vrsta spremembe podatkov.

Številko elaborata sprememb dejanske rabe zemljišč določi geodetska uprava ob spremembi podatkov o dejanski rabi zemljišč. Datum vnosa podatkov je datum evidentiranja podatkov o dejanski rabi zemljišč. Vrsta spremembe podatkov o dejanski rabi zemljišč je podatek o načinu vzdrževanja podatkov o dejanski rabi zemljišč. Vrsta spremembe se evidentira s šifro spremembe dejanske rabe iz priloge 4, ki je sestavni del pravilnika.

Če so bili podatki o dejanski rabi zemljišč nazadnje spremenjeni na podlagi zahteve lastnika ali uporabnika parcele, geodetska uprava spremembo podatkov o dejanski rabi iz zbirke podrobnejših podatkov o dejanski rabi vpiše le, če ta izkazuje novejšo stanje. Če geodetska uprava ugotovi, da

bi z evidentiranjem podatkov iz zbirk podrobnejših podatkov vpisani podatki postali neuskklajeni med območji različnih dejanskih rab zemljišč, pozove pristojna ministrstva, da v roku dveh mesecev uskladijo podatke. Če se pristojna ministrstva v roku dveh mesecev od prejetja poziva ne uskladijo, geodetska uprava vpiše spremembo podatkov o dejanski rabi zemljišč tako, da upošteva novejšo stanje in o tem obvesti medresorsko komisijo Vlade Republike Slovenije, ustanovljeno na podlagi predpisa, ki ureja evidentiranje nepremičnin, državne meje in prostorskih enot. Po odločitvi medresorske komisije geodetska uprava evidentira spremembe podatkov o dejanski rabi zemljišč v skladu s sprejeto odločitvijo. Geodetska uprava zagotavlja usklajenost podatkov o dejanski rabi zemljišč z dejanskim stanjem tudi tako, da najmanj vsakih sedem let ugotovi usklajenost podatkov o dejanski rabi zemljišč za vsa zemljišča na območju Republike Slovenije.

Podatki o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture se vodijo v katastru gospodarske javne infrastrukture. Vodenje katastra gospodarske javne infrastrukture zagotavljajo občine in ministrstva, v katerih delovno področje sodijo posamezna omrežja ali objekti gospodarske javne infrastrukture (v nadaljnjem besedilu: upravljavci gospodarske javne infrastrukture). Zbirni podatki o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture se vodijo v katastru gospodarske javne infrastrukture (v nadaljnjem besedilu: zbirni kataster) v topografski bazi. Zbirni kataster vodi geodetska uprava. Zbirne podatke o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture prevzame geodetska uprava v zbirni kataster iz katastrov gospodarske javne infrastrukture, ki jih vodijo občine in ministrstva, v katerih delovno področje sodijo posamezna omrežja, in objekti gospodarske javne infrastrukture. V zbirnem katastru se vodijo podatki za tista omrežja in objekte gospodarske javne infrastrukture, ki so določena na podlagi predpisov, ki urejajo vsebino katastra gospodarske javne infrastrukture za posamezne vrste omrežij in objektov gospodarske javne infrastrukture.

V zbirnem katastru se za omrežja in objekte gospodarske javne infrastrukture vodijo naslednji podatki:

- lokacija omrežja ali objekta gospodarske javne infrastrukture,
- identifikacijska številka omrežja ali objekta gospodarske javne infrastrukture,
- dolžina omrežja ali površina objekta gospodarske javne infrastrukture,
- vrsta omrežja ali objekta gospodarske javne infrastrukture,
- natančnost določitve položaja omrežja ali objekta gospodarske javne infrastrukture,
- povezava s katastrom gospodarske javne infrastrukture.

Sprememba podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture je dodajanje, brisanje ter spreminjanje lokacijskih ali opisnih podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture. Vsaka sprememba vpisanih podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture se v zbirnem katastru evidentira na podlagi elaborata sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture, ki je izdelan v računalniški obliki. Elaborat sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture vsebuje naslednje podatke:

- stare in nove podatke o lokaciji omrežja ali objekta gospodarske javne infrastrukture,
- identifikacijsko številko omrežja ali objekta gospodarske javne infrastrukture, če ta obstaja,
- nove podatke o dolžini omrežja ali površini objekta, vrsti omrežja ali objekta, natančnosti določitve položaja omrežja ali objekta gospodarske javne infrastrukture, zbirki podatkov, iz katere so podatki prevzeti, in o upravljavcu gospodarske javne infrastrukture.

Območje, ki je zajeto v elaboratu sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture, mora biti določeno tako, da ostanejo podatki o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture na obodu območja nespremenjeni. Upravljavec gospodarske javne infrastrukture mora zagotoviti, da je elaborat sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture pred predložitvijo geodetski upravi kontroliran z računalniškim programom za kontrolo elaborata, ki ga objavi geodetska uprava na svojih spletnih straneh. Elaborat sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture je lahko posredovan geodetski upravi neposredno prek računalniške povezave v skladu s predpisom, ki ureja pogoje in način računalniškega dostopa do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot.

O spremembah podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture se vodijo naslednji podatki:

- številka elaborata sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture,
- datum vnosa podatkov.

Številko elaborata sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture določi geodetska uprava ob spremembi podatkov v zbirnem katastru. Datum vnosa podatkov je datum evidentiranja podatkov v zbirni kataster.

Če se v zbirni kataster posreduje podatke o novemu omrežju ali objektu gospodarske javne infrastrukture, geodetska uprava določi novemu omrežju ali objektu gospodarske javne infrastrukture identifikacijsko številko in o tem obvesti upravljavca gospodarske javne infrastrukture. Če se v zbirni kataster posreduje podatke o tem, da se omrežje ali objekt gospodarske javne infrastrukture v katastru gospodarske javne infrastrukture ne vodi več, geodetska uprava ukine identifikacijsko številko tega omrežja ali objekta in o tem obvesti upravljavca gospodarske javne infrastrukture. Če se v zbirni kataster posreduje spremembe opisnih podatkov o omrežju ali objektu gospodarske javne infrastrukture, geodetska uprava izvede vpis sprememb teh podatkov in ne določi nove identifikacijske številke. Če se v zbirni kataster posreduje spremembe lokacijskih podatkov o omrežju ali objektu gospodarske javne infrastrukture, pa te spremembe ne pomenijo nastanka novega omrežja ali objekta gospodarske javne infrastrukture, geodetska uprava izvede vpis sprememb teh podatkov in ne določi nove identifikacijske številke.

Geodetska uprava prevzame podatke o dejanski rabi zemljišč od pristojnega ministrstva in zbirne podatke o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture od upravljavca gospodarske javne infrastrukture, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da so v skladu s predpisom, ki ureja vsebino in način vodenja sistema zbirk prostorskih podatkov,

- da so lokacijsko opredeljeni v skladu z določili tega pravilnika in je zagotovljena njihova topološka pravilnost,
- da pristojno ministrstvo ali upravljavec gospodarske javne infrastrukture posreduje oziroma zagotovi vse podatke, predpisane s tem pravilnikom,
- da pristojno ministrstvo ali upravljavec gospodarske javne infrastrukture posreduje oziroma zagotovi vse podatke v predpisanih izmenjevalnih formatih, ki so na vpogled na geodetski upravi in objavljeni na spletni strani geodetske uprave.

Vpogled v podatke o dejanski rabi zemljišč in v zbirne podatke o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture je javen. Do zbirke dejanske rabe se dostopa v skladu s predpisi, ki urejajo pogoje in način računalniškega dostopa do podatkov zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot, ki jih vodi in vzdržuje geodetska uprava na podlagi predpisov, ki urejajo evidentiranje nepremičnin. Podatki iz zbirke dejanske rabe se izdajajo v skladu s predpisi za izdajanje podatkov, ki veljajo za podatke iz zbirk geodetskih podatkov.

Geodetska uprava v 30 dneh po uveljavitvi tega pravilnika na spletnih straneh objavi:

- formate datotek elaborata sprememb dejanske rabe zemljišč in elaborata sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture,
- način določitve številke elaborata sprememb dejanske rabe zemljišč in elaborata sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture,
- računalniški program za kontrolo elaborata sprememb podatkov o omrežjih in objektih gospodarske javne infrastrukture.

Prvi prevzem podatkov o vseh vrstah dejanske rabe zemljišč izvede geodetska uprava s prevzemom podatkov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano najkasneje do 31. decembra 2005. Prvi prevzem podatkov o dejanski rabi zemljišč se izvede na podlagi elaborata sprememb dejanske rabe zemljišč. Prevzete podatke za pozidana, vodna in neplodna zemljišča geodetska uprava predhodno preveri in dopolni.

Do uveljavitve resornih predpisov se za uvrščanje zemljišč v posamezne vrste dejanske rabe zemljišč uporabljajo opisi iz priloge 6, ki je sestavni del pravilnika. Prvi prevzem podatkov o vseh vrstah omrežij in objektov gospodarske javne infrastrukture izvede geodetska uprava s prevzemom podatkov, ki jih zagotovijo upravljavci gospodarske javne infrastrukture. Prvi prevzem podatkov posameznih vrst omrežij in objektov gospodarske javne infrastrukture in upravljavcev gospodarske javne infrastrukture se izvede na podlagi elaborata sprememb podatkov gospodarske javne infrastrukture. Če občina v dveh letih od začetka veljavnosti tega pravilnika ne zagotovi podatkov v zbirni kataster iz svoje pristojnosti, na njen račun pridobi te podatke geodetska uprava na podlagi posebnega programa, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije. Prvi prevzem podatkov o cestah izvede geodetska uprava na osnovi podatkov o cestah, evidentiranih v topografski bazi na podlagi podatkov Direkcije Republike Slovenije za ceste in geodetske uprave, najkasneje do 31. decembra 2005.

Do uveljavitve predpisov, ki urejajo vsebino katastra gospodarske javne infrastrukture za posamezne vrste omrežij in objektov gospodarske javne infrastrukture, se v zbirnem katastru

evidentirajo tisti objekti in omrežja, ki so določeni v šifrantu iz pravilnika.

NAČRT POSTOPNE IMPLEMENTACIJE

V letu 2004 bodo izdelani podatkovni modeli in metodološke ter konceptualne rešitve za vzpostavitev sistema zbirk prostorskih podatkov ter na ravni prototipov vzpostavljene informacijske rešitve za zbirko pravnih režimov, zbirko upravnih aktov in zbirko dejanske rabe. Izdelan bo program informiranja in usposabljanja uporabnikov sistema zbirk in vzpostavljeno sodelovanje med nosilci urejanja prostora in zasnovan katalog zbirk kot sestavni del metapodatkovnega sistema države. Operativna izvedba projektov bo vključena v akcijski načrt e-uprave.

V letu 2005 bodo izdelane in implementirane informacijske rešitve za zbirko pravnih režimov, zbirko upravnih aktov in zbirko dejanske rabe. Prav tako bodo opravljena prva polnjenja novovzpostavljenih zbirk podatkov. Vzpostavljen bo sistem vodenja in vzdrževanja posameznih zbirk prostorskih podatkov in celotnega sistema zbirk. Vzpostavljene bodo povezave z upravljavci posameznih zbirk in opredeljeni načini medsebojne izmenjave podatkov.

Nalogo bodo izvajale pristojne službe v okviru Urada za prostor (Direktorata za prostor) in Geodetske uprave RS. To je nova naloga v programu del Urada za prostor in Geodetske uprave RS, zato je bilo treba zagotoviti nova proračunska sredstva v naslednjih letih. Največji obseg sredstev bo potrebno zagotoviti ravno v letih 2005 in 2006, ko se bodo zbirke podatkov operativno vzpostavile, medtem ko bo samo vodenje in vzdrževanje sistema v letih 2007 in naprej terjalo manjša sredstva.

Tomaz Petek, univ. dipl. inž.

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo

E-pošta: Tomaz.Petek@gov.si